

ОСТАННЯ З ОДНОРОГІВ

Роман

Розділ 1

Однорожка жила в бузковому лісі, сама-самісінька. Була вона дуже стара, але не усвідомлювала цього. З плином часу її забарвлення змінилося й нагадувало вже не безтурботну морську піну, а сніжок, що тихо спадає в місячну ніч. Однак очі залишалися чистими й невтомними, вона досі рухалася легко, наче тіль по морській воді.

Вона була геть не схожа на рогатого коня, якого часто зображають і описують, вважаючи, що це і є справжній одноріг. Менша від звичайної кобили, вона мала ратиці й відзначалася прадавньою дикою грацією, якої зовсім немає в коней. Цю рису несміло й блідо наслідують олені й передражнюють козли в карикатурному танці. На довгій тонкій шиї Однорожки голова здавалася меншою, ніж була насправді. Майже до сере-

дини тулуба спадала грива – м'якенька, як пушинка кульбаби, й легенька, як хмарка. Голову вінчали шпичасті вуха, а пучки білого волосся на бабках прикрашали зграбні ноги. Довгий ріг над її очима сяяв і мерехтів перламутром навіть темної горобиної ночі. Ним Однорожка вбивала драконів, зцілювала королів, у яких не гоїлись роз'ятрені отрутою рани, й збивала стиглі каштани ведмежаткам.

Однороги безсмертні. Така вже в них натура – жити самотою, весь час в одному й тому самому місці. Зазвичай це ліс, у якому є озерце з досить чистою гладінню, де можна бачити своє відображення. Еге ж, вони трохи марнославні, маючи себе за найгарніших на весь світ, ще й магічних створінь. Однороги вкрай рідко спаровуються, і жодна місцина не зрівняється чарами з тією, де народилося їхнє маля. Востаннє вона бачила іншого однорога так давно, що тоді юні дівчата, які час від часу приходили шукати її, гукали її інакше – іншою мовою, не теперішньою. Так, у давнину вона й не відала, що таке місяці, роки, століття, ба навіть пори року. В її лісі вічно тривала весна, бо в ньому вона пробувала й цілими днями ходила серед високих буків, споглядаючи тварин, що жили в норах і кущах, у гніздах і печерах, на землі й на верховітті. Покоління за поколінням вовки та кролики полювали, паслися, кохалися, народжували дитинчат і помирали. А що в Однорожки ніколи не бувало чогось такого, то їй не набридало спостерігати за ними.

Одного дня двоє чоловіків з довгими луками їхали верхи її лісом, полюючи на оленів. Однорожка йшла назирці за ними так тихо, що навіть коні не зачули її. Побачивши мисливців, вона пройнялася давнім і дивним мішаним почуттям ніжності й тривожності. Однорожка воліла не показуватися людям на очі, але їй подобалося крадькома розглядати прибульців і підслуховувати їхні розмови.

– Я недобре почуваюся в цьому лісі, – буркнув старший із двох мисливців. – Там, де живуть однороги, навіть звірі навча-

ються чарувати. Їм ідеться про те, щоби зникати з очей. Не знайдемо тут дичини.

– Однорогів уже віддавна немає на світі, – відповів молодший мисливець. – Якщо вони взагалі колись були. Це звичайний собі ліс, як і всі інші.

– Чому ж тоді тут ніколи не опадає листя й не йде сніг? Кажу тобі, що на весь світ залишився один одноріг. Хай щастить цьому самотньому старенькому. Поки він живе в цьому лісі, не знайдеться мисливця, що приторочив би до сідла принаймні синицю. Ідьмо далі, сам побачиш. Я знаю, що воно таке – однороги.

– Ти знаєш їх тільки з книжок, – зауважив молодший. – Та ще з легенд і пісень. За часів правління наших трьох королів не було й згадки про однорога в цій країні чи в якійсь іншій. Ти знаєш про цих істот не більше, ніж я. Я ж читав ті самі книжки, слухав ті самі перекази й теж ні разу не бачив однорога.

Мовивши це, він з кислою міною посвистував собі під ніс. Старший трохи помовчав і повів далі:

– Одного разу моя прабабуся бачила однорога. Про той випадок вона частенько розповідала мені, малому.

– Та невже? І впіймала його золотою вуздечкою?

– Ні. Не було в неї такої розкоші. Це тільки в казочках однорогів ловлять золотою вуздечкою. Щоб приманити цю істоту, досить мати чисте серце.

– Говори-говори, – пирхнув молодший мисливець. – Вона, либонь, їздила верхи на цьому однорозі? Без сідла, просто під деревами, як ото німфа на початку світу?

– Прабабуся боялася великих тварин, – сказав перший мисливець. – Їй і на гадку не спало б їздити на ньому. Вона нерухомо сиділа, а одноріг поклав голову їй на коліна й заснув. Прабабуся не рухалася, доки він не прокинувся.

– І як він виглядав? Пліній описує однорога як люту істоту з басовитим ревучим голосом, з тілом коня, головою оленя, ногами слона, хвостом ведмедя та з одним чорним рогом завдовжки два лікті. А китайці...

– Прабабуся сказала лише, що одноріг гарно пахне. Вона не зносила духу свійських тварин, навіть котів і корів, не кажучи вже про диких. А ось запах однорога їй сподобався. Якось вона аж заплакала, розповідаючи мені про цей випадок. Звичайно, вона була дуже стара, отож і пускала сльозу, коли що-небудь нагадувало їй молодість.

– Краще повернімося і пополюймо десь в іншому місці, – несподівано запропонував другий мисливець.

Однорожка беззвучно відступила в хаші й рушила за ловцями, коли вони, розвернувши коней, випередили її. Їхали мовчки. Неподалік узлісся другий тихо спитав:

– Як гадаєш, чому зникли однороги? Звичайно, якщо вони взагалі були.

– Хто його знає? Світ змінюється. А ти сам сказав би, що в наші часи їм добре ведеться?

– Та ні. Але ж навряд чи хтось колись назвав би свої часи добрими для однорогів. Пригадую, не раз чував я різні оповідки... Ба, щоразу чи то вино мене морило, чи то в голові було щось інше. Ет, це дрібниці. Поки не стемніло, ще встигнемо пополювати, якщо поспішимося. Вперед!

Вибравшись із лісу, вони пришпорили коней у галоп. Недалеко відїхавши, старший мисливець озирнувся і крикнув, немовби бачив однорога, причаеного в тіні:

– Залишайся на місці, бідолашне створіння! Цей світ не для тебе. Залишайся у своєму лісі й дбай, щоб дерева зеленіли, а приятелі довго жили. Не завертай собі голови юними дівчатами, бо стануть вони хіба що дурнуватими бабусеньками, нічим більш. Хай щастить!

Стоячи на узліссі, Однорожка гучно проказала:

– Я єдина з усього мого поріддя.

За понад сто років це були перші слова, які вона вимовила. Досі не озивалася навіть сама до себе.

«Та не може такого бути, – подумала вона. Їй ніколи не вадила самотність, ніколи не кортіло побачитися з кимось з одноплемінників, бо ж завжди була певність, що є такі на світі. Знаючи це, одноріг не потребує компанії. – Якби все моє плем'я згинulo, я відчула б це по собі. Теж згинulo б. Мене ніяк не омине все, що йому трапляється».

Налякавшись свого голосу, Однорожка мимоволі пустилася навтіки. Прудка й осяйна, мчала темними стежками свого лісу, натикаючись на галявини – то нестерпно сліпучі від трави на осонні, то втонувлі у м'якій тіні – й проймаючись усім навколо – від різнотрав'я, що торкалося ніг, до меткого, як комашка, сріблясто-блакитного мерехтіння листків, розколиханих подувами вітру.

«О ні, несила мені покинути це все, ніколи не здобудуся на таке, нехай навіть стану останньою з усіх однорогів на весь світ, – подумала Однорожка. – Тільки тут я можу жити. Знаю тут кожну річ на запах і смак. Знаю, чим вона є. Чого ще мені шукати у світі, крім цієї місцини?»

Та коли вона врешті зупинилась і стояла, слухаючи каркання ворон і сварку білок над головою, спало їй на гадку: «А може, вони вирішили разом податися кудись далеко? Ану ж вони десь сховалися й чекають мене?»

З тієї миті сумніву й вагання наша Однорожка вже не знала спокою. Відколи прийшла їй у голову думка, що доведеться покинути свій рідний ліс, годі було встояти на місці. Стривожена й нещасна, вона невпинно бігала біля озерця. Робити вибір – це не для однорогів. І вдень і вночі вона казала собі то «ні», то «так», то знову «ні» й уперше відчула, як по її тілі повзуть хвилини, немов черви.

– Нікуди я не піду. Те, що люди якийсь час не бачили однорогів, ще не означає, що ті зникли всі до одного. Навіть якби це виявилось правдою, я б не пішла звідси. Я ж тут живу.